

Kozłowska, Dorota

Sprawozdanie z sesji wyjazdowej na Białoruś

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 38/4, 183-185

1993

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Sprawozdanie z sesji wyjazdowej na Białoruś

W dniu 19-22 czerwca 1993 r. odbyła się naukowa sesja wyjazdowa na Ziemię Nowogródzko-Lidzką (Białoruś) połączona z promocją książki *Wkład Pijarów do nauki i kultury w Polsce XVII-XIX w.* wydanej pod redakcją naukową Ireny Stasiewicz-Jasiukowej.

Organizatorami sesji były: Komitet Historii Nauki i Techniki PAN reprezentowany przez prof.dr Irenę Stasiewicz-Jasiukową, Zakład Historii Nauk Społecznych Instytutu Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN oraz Polska Prowincja Pijarów. Dodajmy, że Ojcowie Pijarzy opłacili koszty przejazdu a zakwaterowanie i wyżywienie pokryli uczestnicy sesji.

W niedzielę 20 czerwca grupa powitana została w Szczuczynie Litewskim na mszy świętej przez Księdza Prowincjała Jana Taffa Sch.P. oraz wysłuchała homilii o treściach psychologiczno-moralnych i poznawczych związanych z dziejami Zakonu Szkół Pobożnych, które były adresowane do wszystkich licznie zebranych wiernych. Homilię tę wygłosił Ksiądz Andrzej Wróbel Sch.P., były Prowincjał Zakonu OO. Pijarów w Polsce i w Austrii.

Zasadnicza część naukowa odbyła się w klasztorze OO. Pijarów. Prof. Stasiewicz-Jasiukowa przedstawiła tam po raz pierwszy książkę składającą się z 34 artykułów, stanowiących plon sesji i poszerzonych przez autorów materiałami źródłowymi i wnioskami o charakterze uogólniającym. Dodajmy, iż książka ta ma wyraźnie interdyscyplinarny charakter, gdyż autorami poszczególnych tekstów są przedstawiciele różnych dyscyplin: historycy nauk społecznych, ścisłych, biologiczno-medycznych, technicznych, historycy literatury, historii sztuki itd. Należy podkreślić, iż szczególnie ważny dla środowiska Polonii białoruskiej był fakt, że po raz pierwszy odbyła się na tamtych terenach promocja naukowej książki polskiej dotyczącej przeszłości Ziemi Rzeczypospolitej.

Następnie dr Wanda Grębecka wygłosiła referat o wybitnym botaniku wieku Oświecenia Księdzu Stanisławie Bonifacym Jundzille Sch.P. działającym właśnie w Szczuczynie. Po referacie wywiązała się dyskusja, w której uczestniczyli m.in. prof.dr Zofia Libiszowska z Łodzi, prof.dr Zbigniew J. Wójcik z Warszawy oraz profesorowie z Białoruskiej Akademii Nauk w Mińsku. W nawiązaniu do niniejszego referatu wysunięto koncepcję odtworzenia w Szczuczynie Ogrodu Botanicznego, zgodnie z założeniami prof. Jundzilli oraz wymurowania w nim tablicy pamiątkowej (lub umieszczenia popiersia), a także nazwanie imieniem tego sławnego botanika jednej z ulic miasta.

Jako ostatni głos zabrał przedstawiciel Instytutu Historii Białoruskiej Akademii Nauk, który powiedział o zmianach w strukturze tejże Akademii, a co za tym idzie o rozszerzaniu badań nad historią Białorusi.

Ta część sesji zakończona została uroczystym obiadem w Szczuczynie, na którym uczestnicy sesji byli gośćmi OO. Pijarów.

Dnia następnego w Muzeum A.Mickiewicza w Nowogródku odbyła się sesja poświęcona wspólnie odczytywanym treściom poezji A.Mickiewicza w Polsce i na Białorusi. Wysłuchano na niej nagranej na taśmie magnetofonowej prelekcji Profesora Zdzisława Libery *Utwory Adama Mickiewicza odczytywane w Polsce 1993 roku*, który ze względów zdrowotnych musiał zrezygnować z uczestnictwa w sesji.

Następnie głos zabrał reprezentant Białoruskiej Akademii Nauk prof. Ł.P.Miraczycki, który przedstawił dzieje tłumaczeń dzieł A.Mickiewicza na język białoruski i mówił o ich wpływie na kształtowanie się tego języka. W dalszej części spotkania dyrektor Muzeum A.Mickiewicza Lilia Usienko mówiła o historii powstania i działalności tego muzeum.

We wtorek, w dniu powrotu do Polski odbyło się spotkanie grupy profesorów z władzami miasta Lidy zaaranżowane przez prezesa Towarzystwa Kultury Polskiej Ziemi Lidzkiej pana Aleksandra Kołyszkę. Na spotkaniu tym omawiano m.in. sprawę przyjazdu uczonych z Polski na Białoruś, mającego znaczenie tak dla Polaków tam mieszkających jak i nawiązanie więzi z naukowym środowiskiem białoruskim. Zastanawiano się również nad możliwością rozwiązania problemu dotyczącego zwrotu Lidzkiego Kościoła Popijarskiego jego właścicielom, tj. Zakonowi Pijarów. Obecnie w kościele tym mieści się planetarium i muzeum.

W części turystycznej uczestnicy zwiedzili Lidę, Szczuczyn, Nowogródek, Wasiliszki, byli nad jeziorem Świtez i na ognisku nad Niemnem. Złożono także kwiaty na grobach zamordowanych przez NKWD żołnierzy AK pod dowództwem mjr. Kalankiewicza (pseud. Kotwicz) w Surkontach.

Grupa była bardzo serdecznie przywitana i otoczona opieką przez działaczy Towarzystwa Kultury Polskiej Ziemi Lidzkiej a szczególnie przez jego przewodniczącego pana Aleksandra Kołyszkę, który również podczas obiadu w Szczuczynie mówił o działalności i kłopotach Towarzystwa oraz o życiu Polaków na Białorusi i ich staraniach o zachowanie tożsamości narodowej. Problemem bardzo istotnym jest tam powstanie szkół tak podstawowych jak i średnich z polskim językiem wykładowym.

W sesji uczestniczył także mer miasta Szczuczyna pan Dymitr Odyniec oraz przedstawiciel Ambasady Polskiej, jej I sekretarz p. Marek Gołkowski.

Dzięki osobistemu zaangażowaniu prof. I. Stasiewicz-Jasiukowej, Księdza Prowincjała J. Taffa Sch.P., licznych działaczy polonijnych oraz przedstawicieli władz państwowych, sesja wyjazdowa była bardzo udana i przebiegała sprawnie w miłej atmosferze.

Dorota Kozłowska
(Warszawa)

Kongres neolatynistów Gli Umanesimi Medievali

W dniach 11-15 września 1993 r. odbył się we Florencji drugi międzynarodowy Kongres badaczy zajmujących się średniowiecznym piśmiennictwem łacińskim. Spotkanie zorganizowane zostało przez SISMEI (Società internazionale per lo studio del Medioevo latino). Tematem, wokół którego zogniskowały się referaty i dyskusje, była problematyka humanizmu średniowiecznego. Kongres obradował w dwóch sekcjach, w ramach których wygłoszono przeszło sześćdziesiąt wystąpień o bardzo różnorodnej tematyce. Spotkanie zainaugurował referat prof. C. Vasoli na temat relacji między humanizmem a scholastyką. Wśród zaprezentowanych w trakcie obrad referatów zdecydowanie dominowała problematyka recepcji i funkcjonowania wątków antycznych w literaturze średniowiecznej, poza tym spora ilość referatów poświęcona była średniowiecznej nauce i instytucjom naukowym. Wystąpienia dwojga spośród polskich uczestników kongresu poświęcone były osobie i dziełu Mistrza Wincen-tego (B. Kürbis, *Matre Vincent de Cracovie — le disciple polonais des humanistes du XIIIe siecle* oraz I. Lewandowski, *Matre Vincent, premier chroniqueur polonais et Justin, epitomateur de Pompeius Trogus*), J. Star-nawski podzielił się swymi refleksjami na temat trzynastowiecznej literatury polskiej, a J. Sulowski przedstawił problematykę genezy uniwersytetów w dziele Radulfa z Longo Campo.

Oprócz działalności ściśle naukowej Kongres podjął także decyzję o powołaniu do życia międzynarodowej organizacji badaczy zajmujących się średniowiecznym piśmiennictwem łacińskim. Uczestnicy zgodzili się, by do czasu następnego kongresu nie nadawać jeszcze nowemu stowarzyszeniu zamkniętych ram prawnych, rozpowszechniony został natomiast projekt przyszłego statutu. Dostępny jest dla zainteresowanych w bibliotece IHNOiT PAN.